

**ITTRA PASTORALI
DWAR L-EWTANASJA
VOLONTARJA ASSISTITA**

KOMPASSJONI U GHOŻŻA SAL-AĦĦAR

KONFERENZA EPISKOPALI MALTIJA

F'pajjiżna, bhalissa, għaddejja konsultazzjoni pubblika dwar l-hekk imsejha 'Ewtanasja Volontarja Assistita'. Fil-White Paper, ippubblikata mill-Gvern, qed jiġi propost li persuna li tkun għalqet it-18-il sena u li tkun tbat minn marda terminali, u li t-tobba jagħtuha sitt xhur haġġa jew inqas, tkun tista' toqtol lilha nnifisha bl-assistenza ta' professjonisti mediċi fl-isptar jew id-dar.

Nixtiequ nistidnuk biex tizen sew u tara xi tfigħer dak li tghid il-White Paper għall-futur tiegħek u tal-maħbubin tiegħek, biex inti tkun f'pozizzjoni li tagħti l-opinjoni tiegħek fil-proċess ta' konsultazzjoni.

Kull haġġa umana hi għażiża

Dak li qed jiġi propost hu fil-fatt, suwiċidju assistit, jiġifieri li xi hadd ikollu l-għajnuna neċessarja biex inehhi haġtu billi jiehu dak li l-White Paper issejjaħ "medicina", ipprovduta mis-servizz tas-saħħa nazzjonali. Dan ifisser li biex imut, il-pazjent stess irid jiehu d-doza li toqtlu.

Dawk li qed jipproponu l-White Paper, qed jishqu li l-proċess fih diversi "salvagwardji" li jillimitaw min jista' jirċievi din it-taħlita li toqtol, kif ukoll jipprotegi kontra li qraha jew terzi jisfurzaw lill-pazjenti jirċevuha. Issa aħna nafu, mill-esperjenza ta' diversi pajjiżi oħra, li maż-żmien kollox imur għan-niżla – dawn is-salvagwardji jispiċċaw, u jizdiedu dawk li jtemmu haġġithom.

Il-haġġa tibda ssir piż flok don, u d-dmir mediku li jiehu hsieb il-haġġa jista' jsir ukoll dmir li toqtol. Id-dritt li toqtol lilek innifsek jaf isir id-dmir li toqtol lilek innifsek.

Imma rridu ngħidu wkoll li bis-salvagwardji kollha proposti – u salvagwardji qatt ma huma hielsa mill-abbuż – il-qtil ta' persuna waħda jibqa' qtil. Għalina kull haġġa umana hi għażiża u prezzjuża. Hadd ma għandu jhossu li ma jiswa għalxejn. Min qed jaħseb biex itemm haġtu ma għandux isib mill-Istat assistenza biex jagħmel suwiċidju, imma assistenza biex jgħix b'dinjità, imdawwar bi mħabba u b'għożża. Il-kmandament ta' Alla "la toqtolx", li hu prinċipju mnaqqax f'qalbna u fil-qalba tas-soċjetà tagħna, jibqa' dejjem jiggwidana f'haġġitna.

Ma jkun qatt li aħna nkunu kompliċi fil-qtil. Huma hafna t-tobba li jagħrfu r-responsabbiltà li għandhom li jgħixu b'fedeltà l-wegħda li għamlu li jsalvaw il-haġġa, mhux jgħinu fil-qtil tagħha. Bħala Knisja, aħna nagħrfu li din il-ħidma kostanti tagħna favur il-haġġa hi kontribut siewi li qed nagħtu għall-Istrateġija Nazzjonali għall-Prevenzjoni tas-Suwiċidju f'Malta, li kienet ippubblikata mill-Gvern ftit gimgħat ilu. Din hi strateġija li titlob konsistenza. Il-White Paper, bil-proposta ta' suwiċidju assistit f'każijiet partikulari, timmina din l-Istrateġija hekk importanti. Il-ħidma tagħna trid tkun dejjem favur ir-rispett u l-harsien tal-haġġa ta' kull bniedem.

"Falliment tal-imħabba"

Nixtiequ nfakkru l-kliem ċar tal-Papa Frangisku, meta spjega li l-ewtanasja "hi falliment tal-imħabba, mera ta' 'kultura tal-iskart' li fiha 'l-persuna m'għadniex inhossuha bħala valur primarju li għandna nirrispettawh u niehdu hsiebu' (enċiklika *Fratelli Tutti*, 18). Tabilhaqq, l-ewtanasja hi spiss ipprezentata b'mod qarrieqi bħala għamla ta' kompassjoni.

Imma l-'kompassjoni', kelma li tfigħer 'tbat ma', ma tinvolvi it-temma intenzjonata ta' haġġa, imma pjuttost ir-rieda li wiehed jaqsam fit-toqol ta' dawk li qed jaffaċċjaw l-aħħar stadji tal-

pellegrinaġġ tagħhom fuq din l-art”. (*Messagġ lill Partecipanti fis Simposju Internazzjonali dwar il-Kura Palljattiva, Toronto, 21-23 ta’ Mejju 2024*).

L-aqwa kura possibbli

L-appell tagħna hu biex l-isforzi kollha tagħna jkunu indirizzati mhux f’li nipprovdu opportunità ta’ suwiċidju assistit imma f’direzzjoni oħra: li tissaħħaħ, bl-investment kollu neċessarju, il-kura palljattiva għal dawk kollha li jehtiguha – nenfasizzaw li għal kollha – biex ikollna l-aqwa kura possibbli sal-aħħar mument tal-ħajja.

Ilkoll nafu li baqa’ ħafna xi jsir f’dan il-qasam. Għalhekk, nappoġġjaw b’mod shiħ l-impenji mnizzla fl-Istrateġija Nazzjonali għall-Kura Palljattiva f’Malta li l-Gvern ħareġ ftit ilu.

X’inhil-kura palljattiva? Hi kura holistika li tnaqqas ħafna t-tbatija. Mhijiex biss kura medika li ttaffi l-uġiġħ, imma wkoll sapport psikologiku, soċjali u spiritwali. Hi għamla ġenwina ta’ kompassjoni.

Fi kliem il-Papa Frangisku: “il-kura palljattiva, waqt li tipprova ttaffi kemm hu possibbli t-toqol tal-uġiġħ, hija fuq kollox sinjal konkret ta’ qrubija usolidarjetà ma’ ħutna li qed ibatu. Fl-istess waqt, din l-għamla ta’ kura tista’ tghin il-pazjenti u l-gheziez tagħhom jaċċettaw il-vulnerabilità, il-fragilità u l-limitazzjonijiet li jimmarkaw il-ħajja tal-bniedem fuq din l-art.”

F’dan is-sens, huwa f’waqtu l-użu ta’ medicini biex itaffu t-tbatijiet tal-persuni f’qagħda kritika, u li jiġu amministrati mhux bil-ħsieb li tingħata l-mewt, imma biex itaffu l-uġiġħ, ukoll jekk bħala konsegwenza t-tul tal-ħajja jiqsar. Il-pazjent għandu dritt li jirrifjuta trattament mediku straordinarju u ma jaċċettax trattament sproporzjonat li jikkaguna tbatija insopportabbli u li ma joffrix tama. Dan id-dritt qatt m’għandu jiġi mrazzan.

Viċinanza u appoġġ

Irridu nuru kompassjoni ma’ dawk li għaddejjin minn tbatija minhabba l-mard tagħhom, u speċjalment ma’ dawk li riesqa lejn it-tmiem ta’ ħajjithom. Fina lkoll dawn għandhom isibu empatija, viċinanza, għozza kbira, appoġġ u l-kura palljattiva neċessarja.

Hawn min, meta jkun wasal fi stat kritiku u dipendenti, jibda jhossu piż fuq il-qraba jew fuq oħrajn qrib tiegħu. Jgħidlek: “ma rridx insallab lil ta’ madwari”. Hawn min jibda jhoss id-dmir li ħajtu tiġi fi tmiem għax qed ibati jew tilef is-sens tal-ħajja u x-xewqa li jkompli jgħix.

Lil dawn in nies irridu nakkumpanjawhom bi mħabba, qatt ma nabbandunawhom, u nagħtuhom kull għajnuna li jehtieġu fil-qagħda diffiċli li jinsabu fiha.

Qatt ma għandna b’xi mod ingaġġluhom iħossu li jkun aħjar jekk itemmu ħajjithom. Madanakollu, jekk din il-White Paper issir liġi, min se jipproteġi l-persuni vulnerabbli minn pressjoni minn barra, jew milli jhossuhom ta’ piż fuq il-familja?

Apprezzament

Nixtiequ nuru l-apprezzament kbir tagħna għal tant familji li jieħdu ħsieb persuni b’mard terminali, għall-ħidma prezzjuża ta’ Hospice Malta – St Michael Hospice huwa dawl ta’ tama fis-soċjetà Maltija – u ta’ ħafna professjonisti u nies oħra li qed jaħdmu f’dan il-qasam fl-isptarijiet u d-djar ta’ kura. Nitolbu għalihom biex ikomplu jzommu dejjem b’impenn kbir il-

ħarsien tal-ħajja u d-dinjità ta' kull bniedem. Nitolbu biex il-koll inkunu dejjem ta' servizz għal min għaddej minn tbatija, bħalma għallimna Ġesù, ta' qalb ħelwa u umli.

Ejjew noqtlu l-ugħ, mhux il-ħajja. Ejjew nuru kompassjoni u għożża sal-aħħar.

Nagħtukom il-barka pastorali tagħna.

Illum is-Sibt, 31 ta' Mejju 2025, Festa taż-Żjara ta' Sidtna Marija lill-Qariba Tagħha Elizabetta.

✠ **Charles J. Scicluna**
Arċisqof ta' Malta

+ Anton Teuma

✠ **Anton Teuma**
Isqof ta' Għawdex

✠ **Joseph Galea Curmi**
Isqof Awżiljarju ta' Malta